

Protocol inzake bindende ondernemingsregels

Tussen

De Federale Overheidsdienst Justitie, hierna de FOD Justitie genoemd, vertegenwoordigd door minister Stefaan de Clerck

En

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, hierna CBPL genoemd, vertegenwoordigd door de heer Willem Debeuckelaere, voorzitter

De FOD Justitie en de CBPL
zijn overeengekomen en hebben bepaald wat volgt:

I. DOEL VAN HET PROTOCOL

Artikel 1

Dit protocol heeft tot doel:

het bepalen van de praktische regels voor de samenwerking tussen de FOD Justitie en de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, met het oog op de tenuitvoerlegging van artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 8 december 1992. Dat wil zeggen:

- de procedure bepalen waardoor een verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens machtiging kan verleend worden om persoonsgegevens over te zenden naar een derde land buiten de Europese Unie dat geen passend beschermingsniveau voor persoonsgegevens biedt, wanneer die doorgifte geregeld wordt door bindende ondernemingsregels die voldoende waarborgen bieden.
- de voorwaarden bepalen waaraan de bindende ondernemingsregels moeten beantwoorden om voldoende waarborgen te bieden (Punt IV).
- de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer laten nagaan of de bindende ondernemingsregels aan die voorwaarden voldoen (Punt V, artikelen 31 en 32).
- via de procedure van individueel koninklijk besluit machtiging verlenen voor doorgiften van persoonsgegevens die geregeld zijn door bindende ondernemingsregels die volgens het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voldoende waarborgen bieden (Punt V, artikel 33).

II. DEFINITIES

Artikel 2

Voor de toepassing van dit protocol wordt verstaan onder:

1° «wet»: de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;

2° «grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens»: overdracht van persoonsgegevens naar landen die geen lid van de Europese Unie zijn en geen waarborgen voor een passend beschermingsniveau bieden.

3° «bindende ondernemingsregels»: regels uitgewerkt door multinationale ondernemingen en verplicht gesteld voor hun entiteiten en werknemers, teneinde voldoende waarborgen te bieden ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer overeenkomstig artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet, voor de grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens binnen die multinationale ondernemingen.

III. PRINCIPES

Artikel 3

Krachtens artikel 22, §1, tweede lid, van de wet kan de Koning machtiging verlenen voor een doorgifte of een categorie doorgiften van persoonsgegevens naar landen die geen passend beschermingsniveau bieden, indien de verantwoordelijke voor de verwerking voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de fundamentele rechten en vrijheden van personen, alsmede ten aanzien van de uitoefening van de daaraan verbonden rechten; deze waarborgen kunnen met name voortvloeien uit passende contractuele bepalingen.

Artikel 4

De verantwoordelijke voor de verwerking wordt verondersteld voldoende waarborgen te bieden wanneer de doorgifte(n) geregeld wordt (worden) door bindende ondernemingsregels die voldoende waarborgen bieden.

Artikel 5

De bindende ondernemingsregels bieden voldoende waarborgen ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wanneer zij beantwoorden aan de voorwaarden die bepaald zijn in de volgende artikelen, wanneer zij de multinationale ondernemingen verplichten tot de naleving ervan en wanneer de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer een positief advies terzake heeft uitgebracht.

IV. VOLDOENDE WAARBORGEN

1) Algemene beginselen

Artikel 6

De bindende ondernemingsregels omvatten:

- de categorieën betrokken personen,
- de geografische reikwijdte van de regels en
- een beschrijving van de grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens, met inbegrip van de doeleinden, de categorieën van doorgegeven gegevens en de importeurs/exporteurs van de persoonsgegevens binnen en buiten de Europese Unie.

Artikel 7

Persoonsgegevens worden doorgegeven en verwerkt voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

Artikel 8

Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden.

Artikel 9

Persoonsgegevens worden eerlijk en rechtmatig verwerkt.

Artikel 10

Persoonsgegevens zijn nauwkeurig en worden zo nodig bijgewerkt.

Artikel 11

Persoonsgegevens zijn toereikend, ter zake dienend en niet overmatig, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij doorgegeven en verwerkt worden.

Artikel 12

Persoonsgegevens worden, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, niet langer bewaard dan strikt noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij verzameld of verder verwerkt worden.

Artikel 13

De betrokkenen moeten eenvoudig toegang krijgen tot de informatie over de voornaamste verbintenissen die de onderneming is aangegaan op het stuk van gegevensbescherming, toegang tot geactualiseerde informatie over de filialen die door de regels gebonden zijn, alsmede toegang tot de middelen die de betrokkenen ter beschikking gesteld worden om de naleving van die regels te toetsen.

2) Rechten van de betrokkenen

Artikel 14

De volgende informatie wordt de betrokkenen meegedeeld vóór de verwerking van hun persoonsgegevens, behalve indien zij reeds op de hoogte zijn of behoudens toepassing van andere uitzonderingen waarin in de wet voorziet:

- de identiteit van de verantwoordelijke(n) voor de verwerking en, in voorkomend geval, van diens vertegenwoordiger;
- doeleinden van de verwerking;
- andere bijkomende informatie zoals:
 - o de ontvangers of de categorieën ontvangers van de gegevens;

- o het bestaan van een recht op toegang en op verbetering van de persoonsgegevens die op hen betrekking hebben.

Artikel 15

Iedere betrokkene is gerechtigd een kopie van alle hem betreffende persoonsgegevens te verkrijgen, zonder enige formaliteit, met redelijke tussenpozen en zonder overmatige vertraging of kosten.

Artikel 16

Iedere betrokkene is gerechtigd de verbetering, de verwijdering of het verbod op het gebruik van zijn persoonsgegevens te verkrijgen, met name wanneer hij aanvoert dat de gegevens onvolledig of onjuist zijn.

Artikel 17

Iedere betrokkene is gerechtigd op eender welk tijdstip, om zwaarwegende en gerechtvaardigde redenen die verband houden met zijn bijzondere situatie, zich ertegen te verzetten dat hem betreffende persoonsgegevens het voorwerp van een verwerking vormen, behoudens andersluidende bepaling in de nationale wetgeving. Indien het verzet gerechtvaardigd is, moet de verwerking afgebroken worden.

Artikel 18

Iedere betrokkene is gerechtigd zich op eenvoudig verzoek en kosteloos tegen de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens te verzetten, indien de verwerking verricht wordt met het oog op direct marketing.

Artikel 19

Ieder besluit in verband met de betrokkene dat hem in aanmerkelijke mate treft of waaraan voor hem rechtsgevolgen verbonden zijn, en louter genomen op grond van een geautomatiseerde gegevensverwerking, moet aan grenzen onderworpen zijn. De betrokkene heeft in ieder geval het recht te weten welke logica er achter dat besluit schuilt en moet de mogelijkheid hebben om zijn standpunt uiteen te zetten.

Artikel 20

1. De betrokkenen hebben:

- recht op intern beroep voor een door de multinationale onderneming aangewezen departement of persoon, die beschikt over een voldoende graad van onafhankelijkheid in de uitoefening van zijn functies;
- een bezwaarrecht en in voorkomend geval een recht op verhaal en herstel bij de autoriteiten voor gegevensbescherming; en
- een recht op verhaal en/of herstel bij een bevoegde rechtbank.

2. Het verhaal moet kunnen worden aangetekend bij een bevoegde rechtbank op het grondgebied van de Europese Unie:

- hetzij de lidstaat van de Europese zetel van de multinationale onderneming of van de Europese entiteit die is aangewezen als aansprakelijk voor de inbreuken op de bindende ondernemingsregels, of
- hetzij de lidstaat van de Europese exporteur van de gegevens.

De multinationale ondernemingen kunnen beslissen de toepassing van het recht op verhaal bij de autoriteiten voor gegevensbescherming en bij de bevoegde rechtbank voor te behouden tot de persoonsgegevens die aan het Belgisch recht onderworpen zijn of waren.

3. De betrokkenen worden in kennis gesteld van hun recht op verhaal en de uitoefeningswijze ervan.

3) Aansprakelijkheid

Artikel 21

De bindende ondernemingsregels bepalen dat minstens één entiteit van de multinationale onderneming die gevestigd is op het grondgebied van de Europese Unie als aansprakelijk wordt aangewezen voor de inbreuken op de bindende ondernemingsregels uit hoofde van de entiteiten die gevestigd zijn buiten de Europese Unie, alsook voor het herstel van die inbreuken, in voorkomend geval met inbegrip van een schadevergoeding.

Artikel 22

Indien een betrokkene kan aantonen dat hij schade heeft geleden en aan de hand van feiten kan bewijzen dat die schade zeer waarschijnlijk het gevolg is van een inbreuk op de bindende ondernemingsregels, dragen (hebben) de entiteit(en) die aangewezen is (zijn) als aansprakelijk voor de inbreuken en voor herstel van de inbreuken uit hoofde van de entiteiten gevestigd buiten de Europese Unie, de bewijslast om aan te tonen dat die entiteiten buiten de Europese Unie niet aansprakelijk zijn voor de inbreuk die aan de basis van de schade ligt, of dat er geen inbreuk op de bindende ondernemingsregels is begaan.

4) Veiligheid en internationale doorgiften van persoonsgegevens buiten de multinationale onderneming

Artikel 23

De ondernemingsregels waarborgen de veiligheid en vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens.

Personen die handelen onder het gezag van de verantwoordelijke voor de verwerking, met inbegrip van de verwerkers, verwerken de persoonsgegevens slechts in opdracht van de verantwoordelijke voor de verwerking.

De gepaste technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om persoonsgegevens te beveiligen tegen toevallige of ongeoorloofde vernietiging, tegen toevallig verlies, niet-toegelaten verandering, verspreiding of toegang, met name wanneer de verwerking doorzending van gegevens via een netwerk omvat, alsook tegen enige andere vorm van onrechtmatige verwerking.

Die maatregelen moeten, rekening houdend met de staat van de techniek en de kosten van de uitvoering ervan, een passend beveiligingsniveau waarborgen ten aanzien van de risico's eigen aan de verwerking en de aard van te beschermen gegevens.

Wanneer een verwerker ingeschakeld wordt, kiest de multinationale onderneming een verwerker die voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de uit te voeren verwerkingen.

De uitvoering van verwerkingen door een verwerker wordt geregeld in een overeenkomst die de verwerker bindt aan de verantwoordelijke voor de verwerking. De overeenkomst bepaalt inzonderheid dat de verwerker slechts handelt in opdracht van de verantwoordelijke voor de verwerking en verduidelijkt de vereiste beveiligingsmaatregelen.

Wat de uitvoering van verwerkingen door een verwerker binnen de multinationale ondernemingen betreft, kan aan die laatste verplichting tegemoet gekomen worden door bepalingen in de bindende ondernemingsregels die in overeenstemming zijn met de bepalingen van artikel 16 van de wet. Wanneer de verwerkingen tussen entiteiten van een multinationale onderneming door een verwerker worden uitgevoerd, moeten de instructies en de specifieke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen betreffende de uitvoering van de verwerking door een verwerker evenwel in een schriftelijk document vastgelegd worden indien zij niet opgenomen zijn in de bindende ondernemingsregels.

Artikel 24

De bindende ondernemingsregels bepalen de voorwaarden voor de doorgifte van persoonsgegevens buiten de multinationale onderneming en garanderen dat iedere grensoverschrijdende doorgifte van persoonsgegevens naar verantwoordelijken voor verwerking of verwerkers van buiten de multinationale onderneming die gevestigd zijn buiten de Europese Economische Ruimte en buiten een land waarvan de Europese Commissie erkent dat het een passend beschermingsniveau biedt, plaatsvindt in overeenstemming met een van de gevallen bedoeld in artikel 26 van richtlijn 95/46/EG, omgezet door artikel 22 van de wet.

5) Opleiding

Artikel 25

Een aangepast opleidingsprogramma is voorzien en wordt verstrekt aan de personeelsleden van de multinationale ondernemingen die regelmatig toegang hebben tot persoonsgegevens in het kader van hun functie.

6) Aangestelden voor de gegevensbescherming

Artikel 26

De multinationale ondernemingen belasten een of meer departementen of het nodige personeel, zoals aangestelden voor de gegevensbescherming, met de uitoefening van het toezicht op de naleving van de bindende ondernemingsregels.

Binnen de perken van hun bevoegdheden beschikken de aangestelden voor de gegevensbescherming over een passende graad van onafhankelijkheid bij de uitoefening van hun functies.

7) Audit en samenwerking

Artikel 27

Er wordt in een auditprogramma inzake bescherming van persoonsgegevens voorzien. De audits worden gehouden met regelmatige tussenpozen of op uitdrukkelijk verzoek van een aangestelde voor de gegevensbescherming, of van ieder ander bevoegd departement binnen de multinationale onderneming.

Het auditprogramma bestrijkt alle aspecten van de bindende ondernemingsregels, met inbegrip van de methodes die de toepassing van bijsturingsmaatregelen moeten waarborgen.

De auditresultaten worden meegedeeld:

- aan de aangestelden voor de gegevensbescherming of aan het (de) bevoegde departement(en), en
- aan de raad van bestuur van de hoofdzetel van de multinationale onderneming.

De nationale autoriteiten voor gegevensbescherming krijgen op verzoek toegang tot de auditresultaten en kunnen zo nodig zelf audits inzake de bescherming van persoonsgegevens doorvoeren.

Artikel 28

De multinationale ondernemingen werken samen met de nationale autoriteiten voor gegevensbescherming en richten zich naar hun advies omtrent elk vraagstuk inzake de bindende ondernemingsregels.

8) Actualisering

Artikel 29

Er wordt een actualiseringsprocedure voor de bindende ondernemingsregels ingesteld. Wijzigingen worden meegedeeld aan alle entiteiten van de multinationale onderneming.

De bindende ondernemingsregels kunnen gewijzigd worden zonder een nieuw advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- een persoon aangewezen binnen de multinationale onderneming actualiseert de lijst met de entiteiten die onderworpen zijn aan de bindende ondernemingsregels, hij registreert en noteert alle actualiseringen en verstrekt op verzoek de vereiste informatie aan de betrokkenen of aan de autoriteiten voor gegevensbescherming
- er wordt geen grensoverschrijdende doorgifte van persoonsgegevens naar een nieuwe entiteit verricht zolang die niet onderworpen is aan de bindende ondernemingsregels en zij de naleving ervan niet kan waarborgen;

- een keer per jaar wordt aan de autoriteiten voor gegevensbescherming kennis gegeven van iedere substantiële wijziging van de regels of van de lijst van entiteiten, samen met een beknopte uiteenzetting van de motieven voor die actualisering.

Artikel 30

Wanneer een entiteit van een multinationale onderneming meent dat de op haar toepasselijke nationale wetgeving haar kan beletten haar verplichtingen krachtens de bindende ondernemingsregels te vervullen, meldt zij dat onverwijld aan de Europese zetel van de multinationale onderneming of aan de Europese entiteit die door delegatie verantwoordelijk is voor de gegevensbescherming, of aan iedere aangestelde of ieder departement belast met gegevensbescherming, behalve indien dergelijke informatieverstrekking verboden is op grond van haar nationale wetgeving.

In geval van conflict tussen de nationale wetgeving van de entiteit van de multinationale onderneming en de bindende ondernemingsregels beslissen de Europese zetel van de multinationale onderneming, de Europese entiteit die door delegatie verantwoordelijk is, de aangestelde of departement(en) belast met gegevensbescherming over de te ondernemen actie. Bij twijfel raadplegen zij de bevoegde autoriteiten voor gegevensbescherming.

V. Procedure voor toetsing van de bindende ondernemingsregels door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Artikel 31

De multinationale onderneming verzendt per post of e-mail het ontwerp van bindende ondernemingsregels naar de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Zodra de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer het dossier in staat acht, brengt zij de multinationale onderneming en de FOD Justitie daarvan op de hoogte.

Binnen een redelijke termijn verzendt de FOD Justitie bij ter post aangetekende brief een verzoek om advies naar de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Binnen een termijn van zestig werkdagen, te rekenen vanaf de ontvangst van de bij ter post aangetekende brief vanwege de minister van Justitie, gaat de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer na of de bindende ondernemingsregels conform de bepalingen van dit protocol zijn.

Artikel 32

Wanneer de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer oordeelt dat de voorgestelde bindende ondernemingsregels voldoende waarborgen bieden, geeft zij een gunstig advies dat zij bezorgt aan de FOD Justitie, samen met een kopie van de desbetreffende ondernemingsregels, haar analyse en een voorontwerp van koninklijk besluit, opgesteld volgens het model in bijlage 2.

Artikel 33

Na een onderzoek naar de regelmatigheid van de procedure zoals beschreven in dit protocol, legt de FOD Justitie het voorontwerp van koninklijk besluit, zoals meegedeeld door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, ter ondertekening voor aan de minister en aan de Koning, en laat de FOD Justitie het ondertekende koninklijk besluit bij uittreksel bekendmaken.

VI. PLAATS VAN HET PROTOCOL

Artikel 34

Voor de toepassing en de uitvoering van dit protocol geldt het als gedaan en opmaakt te Brussel.

DE ONDERTEKENAARS VERKLAREN KENNIS TE HEBBEN GENOMEN VAN ALLE ARTIKELEN VAN DIT PROTOCOL EN VAN DE BIJLAGEN.

Gedaan te Brussel, op

in twee originele exemplaren,

13 -07- 2011

Voor de Commissie voor de
bescherming van
de persoonlijke levenssfeer,

De Voorzitter

M. W. Debeuckelaere

Voor de Federale Overheid Dienst Justitie,

De Minister van Justitie

M. S. de Clerck

BIJLAGE 1 - Memorie van toelichting

De doorgifte van persoonsgegevens wordt geregeld door de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens («wet van 8 december 1992»), gewijzigd door de wet van 11 december 1998 tot omzetting van richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens («richtlijn 95/46/EG»).

Krachtens artikel 21, §1 van de voornoemde wet van 1992, dat artikel 25, §1, van richtlijn 95/46/EG omzet, is de doorgifte van persoonsgegevens aan een derde land - buiten de Europese Unie - verboden indien dat land geen passend beschermingsniveau waarborgt.

Krachtens artikel 21, §2 bepaalt de Koning voor welke categorieën van verwerkingen van persoonsgegevens en in welke omstandigheden de doorgifte van gegevens aan derde landen niet is toegestaan. De Koning heeft van die mogelijkheid geen gebruik gemaakt. De evolutie van de besluitvormingspraktijk van de Europese Commissie en de lidstaten laat echter zien dat niet de derde landen of bepaalde verwerkingen zonder passend beschermingsniveau worden geboekstaafd («zwarte lijst»), maar wel die waarvan erkend wordt dat zij een dergelijk passend beschermingsniveau wel bieden («witte lijst»).

Met betrekking tot de derde landen die geen passend beschermingsniveau bieden, voorziet artikel 22, §1 in een aantal afwijkingen van het verbod op doorgifte, inzonderheid de mogelijkheid voor de Koning om machtiging te verlenen voor een doorgifte of een categorie doorgiften van persoonsgegevens naar die derde landen indien de verantwoordelijke voor de verwerking voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de fundamentele rechten en vrijheden van personen, alsmede ten aanzien van de uitoefening van de daaraan verbonden rechten; deze waarborgen kunnen met name voortvloeiën uit passende contractuele bepalingen.

De geldende praktijk in de Europese Unie bestaat erin de toepassing te vereisen van een van de afwijkingen zijn zoals bedoeld in artikel 22, op de doorgiften naar eender welk derde land waarvan niet uitdrukkelijk erkend is dat het een passend beschermingsniveau biedt, ook al staat het formeel niet geboekstaafd als een land dat dergelijk niveau niet biedt.

Artikel 1

Het protocol bepaalt de voorwaarden waaraan de bindende ondernemingsregels moeten beantwoorden om voldoende waarborgen te bieden, alsook de omschrijving van de procedure die door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer moet worden gevolgd voor de toetsing van die regels.

Artikel 2

Bij de vaststelling van de definitie van bindende ondernemingsregels werd rekening gehouden met enerzijds de criteria afgeleid uit de verschillende adviezen van de Werkgroep Artikel 29 voor de bescherming van persoonsgegevens, ingesteld op grond van richtlijn 95/46/EG, en met het wettelijk criterium inzake het bestaan van voldoende waarborgen, voortvloeiend uit artikel 22, §1, tweede lid, van de wet van 8 december 1992.

De Werkgroep Artikel 29 heeft in 2003 erkend dat bindende ondernemingsregels voldoende waarborgen kunnen bieden ten aanzien van artikel 26.2 van de richtlijn 95/46/EG.

Bindende ondernemingsregels zijn uitgewerkt binnen multinationale ondernemingen en gelden als verplicht voor al hun entiteiten en werknemers; zij moeten voldoende waarborgen bieden ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van de fundamentele rechten en vrijheden van personen overeenkomstig voornoemd artikel 22, §1, dat de omzetting inhoudt van artikel 26.2 van richtlijn 95/46/EG dat doorgiften van persoonsgegevens regelt naar derde landen die geen waarborgen voor een passend beschermingsniveau bieden.

De bindende ondernemingsregels moeten verplicht zijn voor alle entiteiten en werknemers van de multinationale onderneming, die het bindend karakter ervan moet aantonen (bijvoorbeeld middels eenzijdige verbintenissen of contracten). In dat verband moeten de bindende ondernemingsregels bepalen dat de verschillende entiteiten en werknemers van de multinationale onderneming verplicht zijn die regels na te leven. Zij worden individueel uitgewerkt door de multinationale ondernemingen die dat wensen. Zij komen dus voort uit de private sector. Opdat de beoogde grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens wettelijk conform zouden zijn, moeten de bindende ondernemingsregels evenwel goedgekeurd zijn en moeten zij derhalve de dit protocol omschreven waarborgen omvatten.

Artikelen 3, 4 en 5

Artikel 3 is in overeenstemming met artikel 22, §1, tweede lid, van de wet van 8 december 1992.

Het begrip «voldoende waarborgen» impliceert geen equivalentie tussen de voorgestelde regels en de richtlijn 95/46/EG of de wet van 8 december 1992, zoals wordt benadrukt in het werkdocument WP12 «Doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen: Toepassing van de artikelen 25 en 26 van de richtlijn betreffende gegevensbescherming», aangenomen op 24 juli 1998 door de Werkgroep Artikel 29: *«Het zou echter niet de bedoeling mogen zijn dat de lijst met minimumvoorwaarden vaststaand is. In sommige gevallen zal de toevoeging van bepaalde voorwaarden noodzakelijk zijn, terwijl in andere gevallen zal kunnen worden afgezien van bepaalde vereisten.»*

Er kan niet geëist worden dat een onderneming die gevestigd is in een derde land bijvoorbeeld de bijzonderheden van de Belgische wetgeving zou naleven wanneer die niet van toepassing is. Het gaat erom de voorgestelde verbintenissen in de bindende ondernemingsregels te toetsen volgens enerzijds de beginselen in richtlijn 95/46/EG die omgezet zijn in de wet van 8 december 1992 en anderzijds volgens de richtlijnen die uitgewerkt zijn door de Werkgroep Artikel 29 voor de bescherming van persoonsgegevens.

Op 3 juni 2003 nam de Werkgroep Artikel 29 voor de bescherming van persoonsgegevens een eerste werkdocument WP74 aan: «Doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen: toepassing van artikel 26(2) van de Richtlijn van de Europese Unie met betrekking tot de gegevensbescherming op de bindende ondernemingsregels die van toepassing zijn op de internationale doorgifte van persoonsgegevens». Daarin erkent hij dat bindende ondernemingsregels voldoende waarborgen kunnen bieden indien voldaan is aan bepaalde voorwaarden, waarvan de drie krachtlijnen zijn:

- de regels zijn bindend voor alle entiteiten en werknemers van een multinationale onderneming;

- de regels zijn juridisch uitvoerbaar door de betrokkenen;
- de substantiële regels die een voldoende waarborg bieden, worden aangevuld met verbintenissen die de effectiviteit in een multinationale onderneming waarborgen.

In 2008 nam de Werkgroep Artikel 29 drie bijkomende documenten aan:

- een analysetabel (document WP153 «Working Document setting up a table with the elements and principles to be found in Binding Corporate Rules», aangenomen op 24 juni 2008) met een overzicht van de voorwaarden waaraan bindende ondernemingsregels moeten voldoen om voldoende waarborgen te kunnen bieden.
- een raamwerk van bindende ondernemingsregels (document WP154 «Working Document setting up a framework for the structure of Binding Corporate Rules», aangenomen op 24 juni 2008) dat als een structuurvoorbeeld van bindende ondernemingsregels geldt.
- een lijst met vragen/antwoorden (document WP155 «Working Document on Frequently Asked Questions (FAQs) relating to Binding Corporate Rules», aangenomen op 24 juni 2008) die de Werkgroep Artikel 29 in staat stelt de standpunten van de autoriteiten voor gegevensbescherming met betrekking tot bepaalde kernvragen te harmoniseren; dit document heeft een evolutief karakter, de laatste versie dateert van 8 april 2009.

De gestelde voorwaarden voor de aanvaarding van de bindende ondernemingsregels zijn in die zin bijzonder dat zij moeten bestaan uit zowel verbintenissen betreffende de naleving van de substantiële beginselen van de bescherming van persoonsgegevens (doeleinde, transparantie, proportionaliteit, veiligheid, enz.) als verbintenissen betreffende de maatregelen die de effectiviteit van die beginselen binnen de onderneming waarborgen (audit- en opleidingsprogramma's, netwerk van aangestelden voor gegevensbescherming, interne regeling voor klachtenbeheer, enz.).

Dit protocol herneemt de verschillende criteria die zijn uitgewerkt door de Werkgroep Artikel 29 voor de bescherming van persoonsgegevens en waarmee kan worden nagegaan of de bindende ondernemingsregels van een onderneming voldoende waarborgen bieden zoals vereist door artikel 26.2 van de richtlijn 95/46/EG en artikel 22, §1, tweede lid van de wet van 8 december 1992.

Een aantal van die criteria zijn reeds opgenomen in de wet van 8 december 1992, wat vanuit wetgevingstechnisch oogpunt overbodig kan lijken. Die herneming van die criteria in dit protocol is echter ingegeven door het feit dat de bindende ondernemingsregels opgelegd worden aan entiteiten van de multinationale onderneming die gevestigd zijn buiten de Europese Unie en die niet onderworpen zijn aan de Belgische of Europese wetgeving.

Het is derhalve noodzakelijk te verwijzen naar alle voorwaarden die in de bindende ondernemingsregels moeten worden opgenomen opdat zij voldoende waarborgen zouden bieden.

Overigens machtigt de wet de Koning het begrip «voldoende waarborgen» te definiëren en biedt hij hem derhalve de mogelijkheid bepaalde beginselen toe te voegen om de effectiviteit van de bindende ondernemingsregels te waarborgen.

Iedere machtiging die verleend wordt krachtens dit protocol heeft uitsluitend betrekking op de internationale doorgiften van persoonsgegevens naar een derde land dat geen passend beschermingsniveau biedt. Zij bevestigt dus niet dat verwerkingen die

onderworpen zijn aan de Belgische wetgeving daaraan conform zijn. De persoonsgegevens moeten in elk geval verwerkt worden overeenkomstig de geldende lokale wetgeving. De bindende ondernemingsregels treden met andere woorden niet in de plaats van de Belgische wetgeving inzake gegevensbescherming, die onverkort van toepassing blijft op de daaraan onderworpen verwerkingen.

Artikel 6

De multinationale ondernemingen moeten het toepassingsgebied van hun bindende ondernemingsregels omschrijven.

Wat de categorieën van betrokkenen betreft, kunnen de bindende ondernemingsregels betrekking hebben op met name het cliënteel, de leveranciers, de werknemers en iedere andere relevante categorie.

Vanuit territoriaal oogpunt gelden de bindende ondernemingsregels in principe voor de persoonsgegevens doorgegeven vanuit de Europese Unie naar de derde landen, al kunnen de multinationale ondernemingen wel opteren voor de uitbreiding van het toepassingsgebied ervan naar alle persoonsgegevens die zij op wereldwijde schaal verwerken. In dat geval kunnen de bindende ondernemingsregels dan gelden voor de doorgiften tussen entiteiten van de multinationale onderneming die buiten de Europese Unie gevestigd zijn.

Voorts moeten de bindende ondernemingsregels een omschrijving geven van de grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens, met inbegrip van de doeleinden ervan, de categorieën van doorgegeven gegevens alsook de identiteit van importeurs en exporteurs van gegevens in de Europese Unie en in de derde landen.

Artikelen 7 en 8

Het finaliteitsbeginsel is een fundamenteel beginsel, bedoeld in artikel 4, §1, 2°, van de Belgische wet van 8 december 1992, dat artikel 6, 1, b van richtlijn 95/46/EG omzet.

De rechtsgrond van de verwerkingen is beoogd in de artikelen 5 tot 8 van de wet van 8 december 1992, die de artikelen 7 en 8 van richtlijn 95/46/EG omzetten.

Artikelen 9, 10, 11 en 12

De beginselen omschreven in de artikelen 9 tot 12 van het protocol zijn eveneens vervat in de wet van 8 december 1992 (artikel 4) en in richtlijn 95/46/EG (artikel 6).

Artikel 13

De betrokkenen moeten eenvoudig toegang krijgen tot de informatie over de voornaamste verbintenissen die de onderneming is aangegaan op het stuk van gegevensbescherming; toegang tot geactualiseerde informatie over de filialen die door de regels gebonden zijn; alsmede toegang tot de middelen die de betrokkenen ter beschikking hebben om de naleving van die regels te toetsen (recht op intern en extern verhaal bij de autoriteit voor gegevensbescherming en bij een bevoegde rechtbank).

Het bestaan van rechten van derde begunstigden en de invulling van die rechten gelden als belangrijke optie voor iedere betrokkene die mogelijke rechtsmiddelen bestudeert.

Het kan gaan om bijvoorbeeld een internetpublicatie voor de bindende ondernemingsregels met betrekking tot de persoonsgegevens van de klanten of

leveranciers, of om een publicatie op het intranet van de onderneming voor de bindende ondernemingsregels die van toepassing zijn op haar werknemers.

Om de effectiviteit van de rechten van de betrokkenen te waarborgen, is een publicatiemaatregel immers onontbeerlijk.

Artikel 14

De bindende ondernemingsregels omvatten een informatieplicht ten aanzien van de betrokkenen met betrekking tot de verwerking van hun persoonsgegevens en ook de doorgifte ervan.

Het recht op informatie wordt beoogd in artikel 9 van de voornoemde wet van 8 december 1992 en in de artikelen 10 en 11 van richtlijn 95/46/EG.

Het informatierecht van de betrokkenen is expliciet; de bindende ondernemingsregels beschrijven de manier waarop de betrokkenen worden geïnformeerd over de verwerking van hun persoonsgegevens en ook de doorgifte ervan.

Artikelen 15, 16, 17 en 18

De rechten inzake toegang, rechtzetting, verwijdering en verzet met betrekking tot de persoonsgegevens worden beoogd in de artikelen 10 en 12 van de voornoemde wet van 8 december 1992 en in de artikelen 12 en 14 van richtlijn 95/46/EG.

De bindende ondernemingsregels moeten een verplichting tot naleving van die rechten bevatten.

Artikel 19

Ieder besluit in verband met de betrokkene dat hem in aanmerkelijke mate treft of waaraan voor hem rechtsgevolgen verbonden zijn en louter genomen op grond van een geautomatiseerde gegevensverwerking, moet aan grenzen onderworpen zijn. De betrokkene heeft in ieder geval het recht te weten welke logica er achter dat besluit schuilt en moet de mogelijkheid hebben om zijn standpunt uiteen te zetten.

Die vereiste is minder strikt dan de vereiste in artikel 12bis van de wet van 8 december 1992, maar volgens de Werkgroep Artikel 29 voor de bescherming van persoonsgegevens (WP 12) volstaat zij om «voldoende waarborgen» te bieden.

Artikel 20

Iedere betrokkene moet de naleving van de bindende ondernemingsregels kunnen afdwingen middels de indiening van een interne of externe klacht.

Op intern niveau moeten de regels voorzien in een procedure waardoor iedere betrokkene een klacht kan indienen die aangeeft dat de onderneming de bindende ondernemingsregels niet naleeft. Die klachten moeten worden behandeld door een eenduidig geïdentificeerd departement of persoon die beschikt over een gepaste graad van onafhankelijkheid voor de uitoefening van zijn functies.

Op extern niveau moet er, aangezien de bindende ondernemingsregels dwingend gelden tussen de verschillende entiteiten van de multinationale onderneming, een bepaling

opgenomen worden dat derden begunstigen toelaat als betrokkenen hun rechten voor het gerecht te doen gelden ingeval van inbreuk op de bindende ondernemingsregels.

Het recht op verhaal voor een rechtbank moet kunnen worden uitgeoefend binnen de Europese Unie (bijvoorbeeld bij de rechtbank van de Europese zetel van de multinationale onderneming, de rechtbank van de Europese entiteit die bij machtiging verantwoordelijk is voor de bescherming van persoonsgegevens, of de rechtbank van de Europese exporteur van de persoonsgegevens), ook al werd de fout begaan door een entiteit van de onderneming die buiten de EU is gevestigd.

De betrokkenen hebben eveneens een bezwaarrecht en in voorkomend geval een recht op verhaal en herstel bij de autoriteiten voor de gegevensbescherming.

Wanneer de bindende ondernemingsregels alle verwerkingen van persoonsgegevens van de onderneming op wereldwijde schaal dekken, kan de onderneming beslissen de toepassing van het recht op verhaal bij de autoriteiten voor gegevensbescherming en bij de bevoegde rechtbank voor te behouden uitsluitend voor de persoonsgegevens die aan de Belgische wetgeving onderworpen zijn of waren.

Voorts is het essentieel dat alle betrokkenen die rechten van derde begunstigen genieten, eenvoudig toegang hebben tot die bepaling en tot de beschrijvingen van de rechten die hen dienovereenkomstig zijn toegekend. De lijst van de rechten die door de bepaling gedekt moeten zijn, wordt meegedeeld in FAQ nr. 9 van het werkdokument WP155 van de Werkgroep Artikel 29 voor de bescherming van persoonsgegevens.

De betrokkenen kunnen zich aldus op grond van de rechten van derde begunstigde laten voorstaan op volgende beginselen:

- afgrenzing van de finaliteiten,
- kwaliteit van de gegevens en proportionaliteit,
- rechtmatigheid van de verwerking,
- transparantie en toegankelijkheid van de bindende ondernemingsregels,
- recht van toegang, verbetering, verwijdering en afscherming van gegevens alsook recht op verzet tegen de verwerking,
- rechten in geval van geautomatiseerde individuele besluiten,
- veiligheid en vertrouwelijkheid,
- beperking op verdere doorgiften buiten de groep,
- nationale wetgeving die de naleving van de bindende ondernemingsregels belet,
- recht op indiening van een klacht via de interne bezwaarregeling van de onderneming,
- plicht tot samenwerking met de autoriteit voor gegevensbescherming,
- aansprakelijkheid en rechtsmiddelen.

Opdat de betrokkenen hun rechten zouden kunnen doen gelden, moeten zij geïnformeerd worden over het bestaan van die verhaalrechten, de uitoefeningwijze ervan en de verbintenissen die aangegaan zijn door de onderneming waarop die verhaalsrechten betrekking hebben.

Artikel 21

Artikelen 22 tot 24 van richtlijn 95/46/EG voorzien in de invoering van een aansprakelijkheidsregeling. Die artikelen zijn omgezet in de artikelen 15bis en 38 en volgende van de wet van 8 december 1992.

Teneinde voldoende waarborgen te bieden moeten volgens de Werkgroep Artikel 29, naast die aansprakelijkheidsregeling, de bindende ondernemingsregels een of meer entiteiten binnen de Europese Unie aanwijzen die de aansprakelijkheid op zich nemen, schadevergoeding betalen en de nodige maatregelen nemen met het oog op het herstel van de inbreuken op de bindende ondernemingsregels, begaan door entiteiten die gevestigd zijn buiten de Europese Unie.

De bedoelde Europese entiteit zal dus ten aanzien van de betrokkenen aansprakelijk zijn alsof de fout door haarzelf was begaan in de lidstaat waar zij gevestigd is, in de plaats van de entiteit van de onderneming die gevestigd is buiten de Europese Unie.

Wanneer de desbetreffende multinationale onderneming een Europese zetel heeft, wordt met name die entiteit aangewezen om de aansprakelijkheid op zich te nemen. Bij afwezigheid van dergelijke zetel binnen de Europese Unie kan de multinationale onderneming een in Europa gevestigde entiteit aanwijzen als de Europese entiteit die bij machtiging verantwoordelijk is voor de bescherming van persoonsgegevens, zodanig dat die entiteit die aansprakelijkheid op zich neemt.

Wanneer de bijzondere aard van de onderneming zulks rechtvaardigt, bijvoorbeeld wanneer door de structuur van de onderneming onmogelijk één entiteit kan worden aangewezen om de aansprakelijkheid op zich te nemen, kan naargelang het geval een beroep gedaan worden op andere, organisatorisch meer aangepaste aansprakelijkheidsmechanismen, vooropgesteld dat de voorgestelde oplossing de betrokkenen niet benadeelt en hen niet op ongeoorloofde wijze belet hun rechten te laten gelden.

Een mogelijk aansprakelijkheidsmechanisme - zonder dat het hier gaat om een exhaustieve opsomming - is de hoofdelijke aansprakelijkheid tussen importeurs en exporteurs van persoonsgegevens, zoals bepaald in de modelcontractbepalingen vastgelegd bij beschikking 2001/497/EG van de Europese Commissie van 15 juni 2001, of de aansprakelijkheid op basis van het zorgvuldigheidbeginsel, zoals vastgelegd in de modelcontractbepalingen bedoeld in beschikking 2004/915/EG van de Europese Commissie van 27 december 2004. Een andere mogelijkheid, die met name verband houdt met de doorgiften vanwege verantwoordelijken voor de verwerking naar verwerkers, is het aansprakelijkheidsmechanisme zoals bedoeld in de modelcontractbepalingen beoogd in beschikking 2010/87/EU van de Europese Commissie van 5 februari 2010.

Artikel 22

De Werkgroep Artikel 29 is van mening dat, om voldoende waarborgen te bieden, moet voorzien worden in een omkering van de bewijslast.

Indien een betrokkene kan aantonen dat hij schade heeft geleden en aan de hand van feiten kan aantonen dat de schade zeer waarschijnlijk het gevolg is van een inbreuk op de bindende ondernemingsregels, moet de Europese entiteit van de multinationale

onderneming die aanvaard heeft de aansprakelijkheid ter zake op zich te nemen, bewijzen dat de niet-Europese entiteit van de onderneming niet aansprakelijk is voor de inbreuk die aan de basis van de schade ligt, of dat er geen inbreuk op de bindende ondernemingsregels is begaan.

Indien de betrokkenen de bewijslast zou moeten dragen voor de fout vanwege een entiteit die gevestigd is in een derde land, dan zou die meestal onmogelijk te volbrengen zijn.

Artikel 23

Het beginsel van de veiligheid en vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens is gewaarborgd door artikel 16 van de voornoemde wet van 8 december 1992 en door de artikelen 16 en 17 van richtlijn 95/46/EG.

Ingeval de gegevens verwerkt worden door een verwerker binnen de entiteiten van de multinationale onderneming, kunnen de bindende ondernemingsregels de bepalingen omvatten die vereist zijn bij voornoemd artikel 16 wat de verwerking door een verwerker betreft, zonder dat een beroep moet gedaan worden op een afzonderlijke overeenkomst. De instructies alsook de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen betreffende de uitvoering van de verwerking door een verwerker moeten echter wel in een schriftelijk document worden opgenomen, indien zij niet vervat zijn in de bindende ondernemingsregels.

Artikel 24

De bindende ondernemingsregels moeten een omschrijving geven van de voorwaarden voor de verrichting van de doorgiften van gegevens buiten de multinationale onderneming naar een derde land dat geen passend beschermingsniveau biedt, met het oog op de naleving van artikel 26 van richtlijn 95/46/EG, omgezet door artikel 22 van de wet van 8 december 1992.

De doorgiften en verdere doorgiften (namelijk de doorgiften verricht vanuit entiteiten van de multinationale onderneming die gevestigd zijn buiten de Europese Economische Ruimte) naar ondernemingen die extern zijn ten aanzien van die multinationale onderneming en gevestigd zijn in een derde land dat geen passend beschermingsniveau biedt, in de hoedanigheid van verwerker of van verantwoordelijke voor de verwerking, zijn bijvoorbeeld mogelijk middels de aanvaarding van de contractbepalingen die zijn aangenomen door de Europese Commissie in haar beschikkingen 2001/497/EG en 2004/915/EG (doorgiften naar verantwoordelijken voor de verwerking) en 2010/87/EU (doorgiften naar verwerkers). De onderneming kan ook beslissen haar verwerker(s) te onderwerpen aan de bindende ondernemingsregels voor de verwerking van persoonsgegevens die zij hem (hen) heeft toevertrouwd.

Artikel 25

De Werkgroep Artikel 29 is van mening dat, om voldoende waarborgen te bieden, de bindende ondernemingsregels een verbintenis tot uitvoering van een passend opleidingsprogramma moeten omvatten. Het opleidingsprogramma wordt verstrekt aan het personeel van de onderneming dat in het kader van zijn functie regelmatig of permanent toegang heeft tot de persoonsgegevens.

Artikel 26

De Werkgroep Artikel 29 is van mening dat, om voldoende waarborgen te bieden, de bindende ondernemingsregels een verbintenis moeten omvatten waarbij een of meer departement(en) of het nodige personeel, zoals aangestelden voor de gegevensbescherming in de zin van artikel 17bis van de wet of van artikel 18.2 van richtlijn 95/46/EG, aangewezen worden om de naleving van de bindende ondernemingsregels te superviseren en te waarborgen.

Artikel 27

De Werkgroep Artikel 29 is van mening dat, om voldoende waarborgen te bieden, de bindende ondernemingsregels de multinationale onderneming moet verplichten tot het uitvoeren van audits inzake gegevensbescherming op regelmatige basis (door erkende interne of externe revisoren) of op uitdrukkelijk verzoek van de aangestelde of departement(en) belast met de gegevensbescherming (of van ieder ander bevoegd departement binnen de onderneming).

De bindende ondernemingsregels moeten aangeven dat het auditprogramma alle aspecten van de bindende ondernemingsregels dekt, met inbegrip van de methodes die de uitvoering van bijsturingsmaatregelen moeten waarborgen. Voorts moeten de bindende ondernemingsregels aangeven dat het auditresultaat wordt meegedeeld aan de aangestelde of departement(en) belast met de gegevensbescherming alsook aan de raad van bestuur van de hoofdzetel van de multinationale onderneming.

De bindende ondernemingsregels moeten aangeven dat de autoriteiten voor gegevensbescherming op verzoek toegang tot de auditresultaten kunnen hebben. Zij moeten de autoriteiten voor gegevensbescherming de machtiging of bevoegdheid verlenen om indien nodig zelf audits inzake de bescherming van persoonsgegevens door te voeren.

Artikel 28

De Werkgroep Artikel 29 is van mening dat, om voldoende waarborgen te bieden, de bindende ondernemingsregels de multinationale onderneming alsook haar entiteiten moeten verplichten tot samenwerking met de autoriteiten voor gegevensbescherming en zich te richten naar hun advies over elk vraagstuk betreffende de bindende ondernemingsregels.

Artikel 29

De Werkgroep Artikel 29 is van mening dat, om voldoende waarborgen te bieden, een procedure voor de actualisering van de bindende ondernemingsregels moet worden ingesteld.

De bindende ondernemingsregels of de lijst met de daaraan onderworpen entiteiten kunnen geactualiseerd worden zonder een nieuw advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, mits voldaan is aan de voorwaarden van dit protocol.

Artikel 30

De bindende ondernemingsregels moeten bepalen dat, wanneer een entiteit van de multinationale onderneming redenen heeft om aan te nemen dat de op haar

toepasselijke wetgeving (bijvoorbeeld buiten de Europese Economische Ruimte) haar kan beletten haar verplichtingen volgens de bindende ondernemingsregels te vervullen en een negatieve impact kan hebben op de waarborgen, die entiteit zulks onverwijld meedeelt aan de Europese zetel van de multinationale onderneming of aan de Europese entiteit die bij machtiging verantwoordelijk is voor de bescherming van persoonsgegevens, of aan iedere andere aangestelde/departement(en) van de onderneming belast met de bescherming van persoonsgegevens (tenzij verboden door een autoriteit die de naleving van de wet verzekert, bijvoorbeeld het verbod waarin het Strafwetboek voorziet ter vrijwaring van het geheim van het onderzoek).

Voorts moet in een verbintenis worden voorzien waarbij in geval van conflict tussen de nationale wetgeving van de entiteit van de multinationale onderneming en de bindende ondernemingsregels, de Europese entiteit die door delegatieverantwoordelijk is voor de bescherming van persoonsgegevens of iedere andere aangestelde/departement(en) belast met de bescherming van persoonsgegevens, een verantwoordelijke beslissing over de te ondernemen actie neemt en bij twijfel de bevoegde autoriteiten voor de bescherming van persoonsgegevens raadpleegt.

Artikelen 31, 32 en 33

Krachtens artikel 22, § 1, tweede lid van de wet, kan de Koning, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, machtiging verlenen voor een of meer doorgiften van persoonsgegevens naar een land buiten de Europese Gemeenschap dat geen waarborgen voor een passend beschermingsniveau biedt.

De adviesprocedure is conform artikel 29 van de wet van 8 december 1992. Overeenkomstig artikel 29, §2 van de wet van 8 december 1992 is de adviestermijn van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer vastgesteld op 60 dagen.

Na ontvangst van het verzoek om advies vanwege de minister van Justitie gaat de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer na of de haar voorgelegde bindende ondernemingsregels in overeenstemming zijn met de voorwaarden omschreven in dit protocol.

De beginselen in dit protocol omvatten de minimale waarborgen waaraan de bindende ondernemingsregels moeten voldoen. Wanneer de bijzondere aard van de onderneming zulks vereist, en in het bijzonder ingevolge de evolutie in de standpunten van de Groep 29 of de standpunten resulterend uit de samenwerking tussen de autoriteiten voor gegevensbescherming, kan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer haar analyse uitvoeren op basis van elementen in aanvulling op de elementen waarin dit protocol voorziet. In dat geval informeert zij meer bepaald de desbetreffende onderneming en de FOD Justitie.

Dezelfde bindende ondernemingsregels worden in verschillende lidstaten gehanteerd om grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens mogelijk te maken. Bijgevolg is de harmonisering van de standpunten van de bevoegde Europese autoriteiten voor gegevensbescherming gerechtvaardigd en noodzakelijk.

In het werkdokument WP107 «A Co-Operation Procedure for Issuing Common Opinions on Adequate Safeguards Resulting From Binding Corporate Rules», aangenomen op 14 april 2005, concipieert de Werkgroep Artikel 29 voor gegevensbescherming een

procedure voor samenwerking tussen de Europese autoriteiten voor gegevensbescherming.

Die procedure voorziet in de aanwijzing van een «autoriteit-leider» op Europees niveau die fungeert als voornaamste contactpunt voor de multinationale onderneming. Alle autoriteiten voor gegevensbescherming die betrokken zijn bij de procedure van een multinationale onderneming kunnen interveniëren bij de beoordeling of de bindende ondernemingsregels voldoende waarborgen bieden.

Voorts zijn verschillende autoriteiten voor gegevensbescherming overeengekomen een systeem van wederzijdse erkenning te hanteren zodat zij geharmoniseerde standpunten kunnen innemen met betrekking tot de bindende ondernemingsregels en de machtiging ertoe, op grond van onderling vertrouwen tussen de autoriteiten voor gegevensbescherming wanneer bindende ondernemingsregels geanalyseerd zijn door enkele ervan, in casu drie. De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer participeert in voornoemd systeem van wederzijdse erkenning.

Analyseren of de bindende ondernemingsregels voldoende waarborgen bieden, is dus een synergie op Europees niveau, waarbij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer kan beslissen de analyse te volgen die reeds uitgevoerd is door andere autoriteiten. De categorieën van doorgegeven persoonsgegevens en de vooropgestelde doeleinden gelden echter normaliter als specifiek voor het nationaal niveau (zo geeft een entiteit van de multinationale onderneming in België niet noodzakelijk dezelfde gegevens door als een Duitse entiteit van de onderneming). De concrete analyse van die gegevens wordt op nationaal niveau verricht in het licht van de toepasselijke nationale wetgeving.

Een kopie van de bindende ondernemingsregels, de analyse van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer alsook haar advies en een voorontwerp van koninklijk besluit opgesteld volgens het model in bijlage 2 worden naar de FOD Justitie verzonden.

Na een onderzoek naar de regelmatigheid van de procedure zoals beschreven in dit protocol, legt de FOD Justitie het voorontwerp ter ondertekening voor aan de minister en aan de Koning, en wordt het ondertekende koninklijk besluit [bij uittreksel] bekendgemaakt.

BIJLAGE 2 - Model van het voorontwerp van koninklijk besluit

<p><u>Arrêté royal autorisant le responsable du traitement de l'entreprise [●] à effectuer des flux transfrontières conformément à ses règles d'entreprises contraignantes</u></p>	<p><u>Koninklijk besluit waarbij machtiging wordt verleend aan de verantwoordelijke voor de verwerking van de onderneming [●] om grensoverschrijdende doorgiften te verrichten overeenkomstig de bindende ondernemingsregels</u></p>
<p>ALBERT II, Roi des Belges,</p> <p>A tous, présents et à venir, Salut.</p> <p>Vu l'article 22 § 1, alinéa 2 de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel ;</p> <p><i>(Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances donné le [●] ;)</i></p> <p>Vu l'avis de la Commission de la protection de la vie privée en date du [●];</p> <p>Considérant que la ou les entités belges de l'entreprise [●] soumises aux règles d'entreprise contraignantes entendent transférer des données à caractère personnel vers des pays non-membres de la Communauté européenne et n'assurant pas un niveau de protection adéquat au sens de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel ;</p> <p>Considérant que la Commission de la protection de la vie privée a rendu un avis positif selon lequel les règles d'entreprises contraignantes adoptées par l'entreprise [●] offrent des garanties suffisantes au regard de la protection de la vie privée et des libertés et droits fondamentaux des personnes, ainsi qu'à l'égard de l'exercice des droits correspondants conformément à l'article 22 § 1, alinéa 2 de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à</p>	<p>ALBERT II, Koning der Belgen,</p> <p>Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.</p> <p>Gelet op artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;</p> <p><i>(Gelet op het advies van de inspecteur van financiën, gegeven op [●];)</i></p> <p>Gelet op het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, gegeven op [●];</p> <p>Overwegende dat de aan de bindende ondernemingsregels onderworpen Belgische entiteit of entiteiten van de onderneming [●] voornemens zijn persoonsgegevens door te geven naar landen buiten de Europese Gemeenschap die geen waarborgen bieden voor een passend beschermingsniveau in de zin van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;</p> <p>Overwegende dat de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer een positief advies heeft gegeven waarin staat dat de bindende ondernemingsregels van de onderneming [●] voldoende waarborgen bieden ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de fundamentele rechten en vrijheden van personen, alsmede ten aanzien van de uitoefening van de daaraan verbonden rechten overeenkomstig artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 8 december 1992</p>

caractère personnel ;	tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;
Sur la proposition du Ministre de la Justice,	Op de voordracht van de Minister van Justitie,
Nous avons arrêté et arrêtons :	Hebben Wij besloten en besluiten Wij:
<u>Définitions</u>	<u>Begripsomschrijvingen</u>
<u>Article 1er</u>	<u>Artikel 1</u>
Pour l'application du présent arrêté, on entend par :	Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:
1° « loi » : la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel.	1° "wet": de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;
2° « flux transfrontières » : transfert de données à caractère personnel vers des pays non membre de l'Union européenne n'assurant pas un niveau de protection adéquat.	2° "grensoverschrijdende doorgiften": doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de Europese Unie die geen waarborgen bieden voor een passend beschermingsniveau;
3° « Règles d'entreprise contraignantes » : règles élaborées par des entreprises multinationales, obligatoires pour leurs entités et employés offrant des garanties suffisantes au regard de la protection de la vie privée en vertu de l'article 22 § 1, alinéa 2 de la loi pour les flux transfrontières de données à caractère personnel au sein de ces entreprises multinationales.	3° "bindende ondernemingsregels": door multinationale ondernemingen uitgewerkte regels die verplicht zijn voor de entiteiten en werknemers ervan teneinde voldoende waarborgen te bieden ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer krachtens artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet voor de grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens binnen deze multinationale ondernemingen.
<u>Décision</u>	<u>Beslissing</u>
<u>Article 2</u>	<u>Artikel 2</u>
La ou les entités belges de l'entreprise [●] sont autorisées à effectuer des flux transfrontières de données à caractère personnel conformément aux règles d'entreprise contraignantes annexées.	Aan de Belgische entiteit of entiteiten van de onderneming [●] wordt machtiging verleend om grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens te verrichten overeenkomstig de bijgevoegde bindende ondernemingsregels.
<u>Entrée en vigueur</u>	<u>Inwerkingtreding</u>
<u>Article 3</u>	<u>Artikel 3</u>

Le présent arrêté entrera en vigueur le jour de sa publication par extrait au Moniteur belge.	Dit besluit treedt in werking de dag waarop het bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.
Article 4	Artikel 4
Le Ministre qui a la Justice dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.	De Minister bevoegd voor Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit
Donné à Bruxelles, le	Gegeven te Brussel,
ALBERT	ALBERT
Par le Roi :	Van Koningswege:
Le Ministre de la Justice	De Minister van Justitie

<u>Arrêté royal autorisant le responsable du traitement de l'entreprise [●] à effectuer des flux transfrontières conformément à ses règles d'entreprise contraignantes</u>	<u>Koninklijk besluit waarbij machtiging wordt verleend aan de verantwoordelijke voor de verwerking van de onderneming [●] om grensoverschrijdende doorgiften te verrichten overeenkomstig de bindende ondernemingsregels</u>
<u>Rapport au Roi</u>	<u>Verslag aan de Koning</u>
<p>Les traitements de données à caractère personnel, en ce compris les flux transfrontières, sont régis par la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel (la « loi du 8 décembre 1992 »), modifiée par la loi du 11 décembre 1998 transposant la directive 95/46/CE du 24 octobre 1995 relative à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation des données (la « directive 95/46/EC »).</p>	<p>De verwerkingen van persoonsgegevens, daaronder begrepen de grensoverschrijdende doorgiften, worden geregeld in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens ("wet van 8 december 1992"), gewijzigd bij de wet van 11 december 1998 tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens ("richtlijn 95/46/EG").</p>
<p>En vertu de l'article 21, §1, de la loi de 1992 précitée, transposant l'article 25.1 de la directive 95/46/CE, le transfert de données à caractère personnel vers un pays tiers – hors Union européenne – est interdit si le pays en question n'offre pas de niveau de protection adéquat.</p>	<p>Krachtens artikel 21, § 1, van voornoemde wet van 1992 tot omzetting van artikel 25.1 van de richtlijn 95/46/EG, is de doorgifte van persoonsgegevens naar een derde land - buiten de Europese Unie - verboden indien het betrokken land geen passend beschermingsniveau biedt.</p>
<p>En vertu de l'article 21, §2, il appartient au Roi de déterminer pour quelles catégories de traitement de données à caractère personnel et dans quelles circonstances la transmission de données vers des pays tiers n'est pas autorisée. Le Roi n'a pas fait usage de cette faculté. Il découle toutefois de l'évolution de la pratique décisionnelle de la Commission européenne et des Etats membres que ce ne sont pas les pays tiers ou certains traitements qui n'offrent pas un niveau de protection adéquat qui sont identifiés comme tels (« liste noire ») mais bien ceux qui sont reconnus comme offrant un tel niveau de protection adéquat (« liste blanche »).</p>	<p>Krachtens artikel 21, § 2, bepaalt de Koning voor welke categorieën van verwerkingen van persoonsgegevens en in welke omstandigheden de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen niet is toegestaan. De Koning heeft geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Uit de evolutie van de besluitvorming van de Europese Commissie en van de lidstaten vloeit echter voort dat niet de derde landen of sommige verwerkingen die geen passend beschermingsniveau bieden als dusdanig worden geïdentificeerd ("zwarte lijst") maar wel deze die worden erkend als derde landen of verwerkingen die een dergelijk passend beschermingsniveau bieden ("witte lijst").</p>
<p>En ce qui concerne les pays tiers n'offrant pas un niveau adéquat de protection,</p>	<p>Met betrekking tot de derde landen die geen passend beschermingsniveau bieden,</p>

<p>L'article 22, §1 prévoit des dérogations à l'interdiction de transfert et notamment la faculté pour le Roi d'autoriser un transfert ou un ensemble de transferts de données à caractère personnel vers de tels pays tiers, lorsque le responsable du traitement offre des garanties suffisantes au regard de la protection de la vie privée et des libertés et droits fondamentaux des personnes, ainsi qu'à l'égard de l'exercice des droits correspondants, ces garanties pouvant notamment résulter de clauses contractuelles appropriées.</p>	<p>is in artikel 22, § 1, voorzien in afwijkingen op het verbod van doorgifte en inzonderheid in de mogelijkheid dat de Koning machtiging verleent voor een doorgifte of een categorie doorgiften van persoonsgegevens naar dergelijke derde landen, indien de verantwoordelijke voor de verwerking voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de fundamentele rechten en vrijheden van personen, alsmede ten aanzien van de uitoefening van de daaraan verbonden rechten, waarbij deze waarborgen met name kunnen voortvloeien uit passende contractuele bepalingen.</p>
<p>La pratique dans l'Union européenne est de requérir l'application des dérogations de l'article 22 aux transferts vers des pays tiers non reconnus comme offrant un niveau de protection adéquat même s'ils n'ont pas formellement été identifiés comme n'offrant pas un tel niveau.</p>	<p>De praktijk in de Europese Unie bestaat erin dat wordt geëist dat de afwijkingen van artikel 22 worden toegepast op de doorgiften naar derde landen die niet zijn erkend als derde landen die een passend beschermingsniveau bieden, zelfs indien zij niet formeel werden geïdentificeerd als derde landen die een dergelijk niveau niet bieden.</p>
<p>Le présent arrêté de portée individuelle vise à autoriser – après avis de la Commission de la protection de la vie privée chargée de vérifier que les règles d'entreprise contraignantes offrent des garanties suffisantes au regard de la protection de la vie privée au sens de l'article 22, §1, alinéa 2 de la loi du 8 décembre 1992 précitée – les flux transfrontières de données à caractère personnel des entités belges de l'entreprise [●] effectués conformément aux règles d'entreprise contraignantes de l'entreprise [●] auxquelles elles sont soumises.</p>	<p>Dit besluit met individuele strekking beoogt – na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer die ermee belast is te controleren of de bindende ondernemingsregels voldoende waarborgen bieden ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de zin van artikel 22, § 1, tweede lid, van voornoemde wet van 8 december 1992 – machtiging te verlenen voor de grensoverschrijdende doorgiften van persoonsgegevens van de Belgische entiteiten van de onderneming [●] verricht overeenkomstig de bindende ondernemingsregels van de onderneming [●] waaraan zij zijn onderworpen.</p>
<p>Article 1er</p>	<p>Artikel 1</p>
<p>La définition de règles d'entreprise contraignantes a été rédigée en tenant compte d'une part des critères dégagés par les différents avis du Groupe de travail « Article 29 » sur la protection des données créé par la directive 95/46/CE et d'autre part du critère légal d'existence de garanties suffisantes issu de l'article 22, §1, alinéa 2 de la loi du 8 décembre 1992.</p>	<p>Bij het opstellen van de begripsomschrijving van bindende ondernemingsregels is rekening gehouden met de criteria die voortkomen uit de verschillende adviezen van de op grond van richtlijn 95/46/EG opgerichte Werkgroep "Artikel 29" over de gegevensbescherming en met het wettelijke criterium inzake het bestaan</p>

C'est en effet le Groupe de travail « Article 29 » qui a reconnu en 2003 la possibilité pour des règles d'entreprise contraignantes d'offrir des garanties suffisantes au regard de l'article 26.2 de la directive 95/46/CE transposé par l'article 22, §1, alinéa 2 précité.

Les règles d'entreprise contraignantes sont des règles élaborées au sein d'entreprises multinationales, obligatoires pour l'ensemble de leurs entités et employés et qui visent à offrir des garanties suffisantes au regard de la protection de la vie privée et des libertés et droits fondamentaux des personnes conformément à l'article 22, §1 qui règle les transferts de données à caractère personnel vers les pays tiers n'assurant pas un niveau de protection adéquat.

Les règles d'entreprise contraignantes doivent être rendues obligatoires pour l'ensemble des entités et employés de l'entreprise multinationale à laquelle il incombe de démontrer ce caractère obligatoire (par exemple via l'existence de contrats ou d'engagements unilatéraux). A cet effet, les règles d'entreprise contraignantes doivent contenir l'obligation pour les différentes entités et employés de l'entreprise multinationale de respecter les règles d'entreprise contraignantes.

Ces règles sont mises au point individuellement par les entreprises multinationales qui le souhaitent. Elles émanent donc du secteur privé.

Toutefois, pour assurer la conformité légale des flux transfrontières à partir des sociétés belges qui sont soumises aux règles d'entreprise contraignantes, le Roi peut, après avis de la Commission de la protection de la vie privée, reconnaître que ces règles d'entreprise contraignantes offrent des garanties suffisantes et ainsi autoriser les flux transfrontières qu'elles visent.

van voldoende waarborgen dat is gegrond op artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 8 december 1992.

Het is immers de Werkgroep "Artikel 29" die in 2003 heeft erkend dat bindende ondernemingsregels voldoende waarborgen kunnen bieden ten aanzien van artikel 26.2 van richtlijn 95/46/EG, omgezet bij voornoemd artikel 22, § 1, tweede lid.

De bindende ondernemingsregels zijn binnen multinationale ondernemingen uitgewerkte regels die verplicht zijn voor alle entiteiten en werknemers ervan en die erop gericht zijn voldoende waarborgen te bieden ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de fundamentele rechten en vrijheden van personen overeenkomstig artikel 22, § 1, waarin de doorgiften van persoonsgegevens naar derde landen die geen waarborgen voor een passend beschermingsniveau bieden, worden geregeld.

De bindende ondernemingsregels moeten verbindend worden verklaard voor alle entiteiten en werknemers van de multinationale onderneming, die dit verplichte karakter moet bewijzen (bijvoorbeeld door het bestaan van eenzijdige contracten of verbintenissen). Daartoe moeten de bindende ondernemingsregels de verplichting inhouden voor de verschillende entiteiten en werknemers van de multinationale onderneming om de bindende ondernemingsregels in acht te nemen.

Die regels worden individueel opgesteld door de multinationale ondernemingen die zulks wensen. Zij gaan dan ook uit van de private sector.

Om ervoor te zorgen dat de grensoverschrijdende doorgiften vanuit de Belgische ondernemingen die zijn onderworpen aan de bindende ondernemingsregels conform de wet zijn, kan de Koning, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, evenwel erkennen dat die bindende

	<p>ondernemingsregels voldoende waarborgen bieden en bijgevolg machtiging verlenen voor de grensoverschrijdende doorgiften die zij beogen.</p>
<p>En effet, en vertu de l'article 22, § 1, alinéa 2 de la loi, le Roi peut, après avis de la Commission de la protection de la vie privée, autoriser un transfert ou un ensemble de transferts de données à caractère personnel vers un pays non membre de la Communauté européenne et n'assurant pas un niveau de protection adéquat.</p> <p>La loi soumet l'autorisation royale à l'avis préalable de la Commission de la protection de la vie privée. A ce titre, la Commission de la protection de la vie privée examine dans quelle mesure les règles d'entreprise contraignantes qui lui sont soumises offrent des garanties suffisantes au sens de l'article 22, §1, alinéa 2 de la loi du 8 décembre 1992. Sur cette base, elle rend un avis positif lorsqu'elle estime que les règles d'entreprise contraignantes qui lui sont soumises offrent des garanties suffisantes.</p> <p>Conformément à l'article 29 §2 de la loi du 8 décembre 1992, le délai fixé pour la remise d'un avis est de soixante jours.</p>	<p>Krachtens artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet kan de Koning, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, immers machtiging verlenen voor een doorgifte of een categorie doorgiften van persoonsgegevens naar een land buiten de Europese Gemeenschap dat geen waarborgen biedt voor een passend beschermingsniveau.</p> <p>Op grond van de wet wordt de koninklijke machtiging onderworpen aan het voorafgaande advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. In dat verband onderzoekt de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in welke mate de bindende ondernemingsregels die haar worden voorgelegd voldoende waarborgen bieden in de zin van artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 8 december 1992. Op grond daarvan geeft zij een positief advies wanneer zij van oordeel is dat de bindende ondernemingsregels die haar worden voorgelegd voldoende waarborgen bieden.</p> <p>Overeenkomstig artikel 29, § 2, van de wet van 8 december 1992 bedraagt de termijn voor het geven van een advies zestig dagen.</p>
<p>Art. 2</p>	<p>Art. 2</p>
<p>Sur la base de l'examen opéré par la Commission de la protection de la vie privée, il apparaît que les règles d'entreprise contraignantes de l'entreprise [●] offrent des garanties suffisantes. Les entités belges de l'entreprise [●] soumises aux règles d'entreprise contraignantes de l'entreprise telles que vérifiées par la Commission de la protection de la vie privée, sont donc autorisées à opérer des flux transfrontières régis par les règles d'entreprise contraignantes auxquelles</p>	<p>Uit het door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer uitgevoerde onderzoek blijkt dat de bindende ondernemingsregels van de onderneming [●] voldoende waarborgen bieden. Aan de Belgische entiteiten van de onderneming [●] die zijn onderworpen aan de bindende ondernemingsregels van de onderneming zoals gecontroleerd door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt dan ook machtiging verleend voor het verrichten</p>

<p>elles sont soumises.</p>	<p>van grensoverschrijdende doorgiften die worden geregeld door de bindende ondernemingsregels waaraan zij zijn onderworpen.</p>
<p>L'autorisation accordée en vertu du présent arrêté porte exclusivement sur des transferts internationaux effectués vers un pays tiers non reconnu comme offrant un niveau adéquat de protection. Elle n'atteste donc pas que des activités de traitement soumis à la loi belge sont conformes à celle-ci. Dans tous les cas, les données à caractère personnel doivent être traitées conformément à la législation locale pertinente. En d'autres termes, les règles d'entreprise contraignantes ne remplacent pas la loi belge relative à la protection des données à caractère personnel qui reste pleinement applicable aux traitements qui y sont soumis.</p>	<p>De krachtens dit besluit verleende machtiging heeft uitsluitend betrekking op internationale doorgiften verricht naar een derde land dat niet is erkend als een derde land dat een passend beschermingsniveau biedt. De machtiging bewijst dus niet dat aan de Belgische wetgeving onderworpen verwerkingsactiviteiten daarmee in overeenstemming zijn. In alle gevallen moeten de persoonsgegevens worden verwerkt overeenkomstig de relevante lokale wetgeving. Met andere woorden, de bindende ondernemingsregels vervangen de Belgische wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens niet die volkomen toepasbaar blijft op de eraan onderworpen verwerkingen.</p>
<p>L'autorisation des flux transfrontières visée à l'article 2 du présent arrêté entrera en vigueur le jour de sa publication en extrait au Moniteur belge.</p>	<p>De in artikel 2 van dit besluit bedoelde machtiging voor de grensoverschrijdende doorgiften treedt in werking de dag waarop het bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.</p>

